

ORVOSI KÖNYVTÁRAK

MEDICAL LIBRARIES

A Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetségének hivatalos lapja

2014. 11. évf. 1. szám

Tartalom

KÖSZÖNTŐ	3
HÍREK	4
XXI. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál.....	4
Informatio Medicata – Informatio Scientifica 2014.....	4
SZAKKÖNYVTÁROSI FIGYELŐ.....	5
Gondolatok 2014-ben egy orvosi szakkönyvtárban –„Kitörési pontok” keresése.....	5
ORVOSTÖRTÉNET	13
Dr. Kónya Bertalan belgyógyász szakfőorvos emlékezete.....	13
MOKSZ könyvtárak.....	19
Éves jelentés a Szövetség 2013-as munkájáról	19
A szervezet alakulása.....	19
Elnökségi ülések	19
Közgyűlés.....	20
Továbbiak.....	20
Kitüntetések.....	21
Rendezvények.....	22
2014. évi célkitűzések	25
Szerzői útmutató	26

KÖSZÖNTŐ

Kedves Kolléga, kedves Olvasó!

Az Orvosi Könyvtárak – Medical Libraries újabb, 11. évfolyamát köszöntjük idén, ami némi változást hoz a lap életében. Az idei évtől szeretnénk, ha a lapban megjelenő írások egyre inkább a tudományos életben megszokott formai és tartalmi elvárásokat követnék. Ezt az igényt az eddig megjelent cikkek magas színvonala teszi reálissá. A lap szerkesztésekor tehát megpróbálunk a peer-review rendszer felé elmozdulni, és az eredeti közleményeket illetve az orvostörténet rovatban megjelenő írásokat külső bírálók tanácsaira, jóváhagyására támaszkodva szerkeszteni, megjelentetni.

Remélhetőleg ez a változás még több kollégát fog arra sarkallni, hogy hasznos könyvtárszakmai cikkekkel, könyvtárával kapcsolatos beszámolókkal illetve fontos orvostörténeti vagy egyéb, orvosi könyvtárosokat és szakmabelieket érdeklő írásokkal gazdagítsa lapunkat. A kéziratokat a *titkarsag@lib.sote.hu* e-mail címen várjuk.

Az idei évre is kívánok mindenkinek kitartó és eredményes munkát.

Vasas Livia
MOKSZ elnök
lvasas@lib.sote.hu

HÍREK

XXI. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál

A XXI. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál **2014. április 25-től 27-ig** kerül megrendezésre.

Akik igényeltek a Könyvfesztiválra ingyenes meghívót átvehetik a helyszínen névre szóló borítékban, a bejáratnál melynek címe:

Millenáris Park 1024 Budapest, Kis Rókus utca 16-20.

A Magyar Könyvtárosok Egyesületének standja – a tavalyi évhez hasonlóan – a B épület (volt Jövő Háza) galériáján lesz.

MOKSZ elnökség

Informatio Medicata – Informatio Scientifica 2014

Az Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiuma, a Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetsége és a Semmelweis Egyetem Központi Könyvtár **2014. szeptember 24-26-án** 11. alkalommal rendezi meg az

Informatio Scientifica – Informatio Medicata konferenciát.

A helyszín ezúttal is a *Balassi Intézet (1016 Budapest, Somlói út 51.)*, ahol a tudományos szekcióüléseken, szakmai előadásokon és workshopokon kívül társasági program is várja a felsőoktatási és orvostudományi információszolgáltatás újdonságai iránt érdeklődőket. A konferenciát kétnapos szakmai kiállítás kíséri, ahol a résztvevők személyesen is találkozhatnak a hazai és külföldi kiadók és tartalomszolgáltatók képviselőivel.

A 2014. évi Informatio Scientifica – Informatio Medicata konferencia központi témájaként az „open access-open science” bemutatását választottuk.

SZAKKÖNYVTÁROSI FIGYELŐ

Gondolatok 2014-ben egy orvosi szakkönyvtárban –„Kitörési pontok” keresése

Beke Gabriella könyvtárvezető

bega@zmkok.hu

Zala Megyei Kórház Egészségügyi Szakkönyvtár

Absztrakt

A kórházak jelen finanszírozása mellett fenntartóik évek óta egyre kevesebbet fordítanak az orvosi könyvtárakra. Mindeközben e szakkönyvtárak gyűjteményei, szolgáltatásai nélkül nem létezhet biztonságos, megfelelő szintű betegellátás, naprakész, versenyképes tudással bíró orvos, szakdolgozó, egészségmegőrzés, betegtájékoztatás. Tény, hogy hagyományos módon működve, értéknövelt szolgáltatások nélkül ezek a könyvtárak nem életképesek. A könyvtárosoknak ismerniük kell a felhasználói igényeket. Tudniuk kell ezekre reagálni, egyebek mellett a legújabb infokommunikációs technikák alkalmazásával, pályázatokhoz, projekthez való csatlakozással. A potenciális felhasználóinkhoz utat találni, bizalmukat elnyerni, megőrizni mind olyan dolog, amit helyettünk nem tehet meg senki.

Kulcsszavak

felhasználói képzés, interaktív könyvtári portál, versenyképes tudás, biztonságos betegellátás

Sunk in thoughts about medical libraries in 2014 – Possibilities for improvement

Summary

The proprietors of hospitals have spent on medical libraries' for these past years. At the same time trouble-free and adequate medical attendance, doctors and nurses with competitive and up-to-date knowledge, health promotion and information for patients cannot be accomplished without medical libraries and their services. The fact: these libraries will not be able to survive using their traditional methods, without adding extra services. For medical librarians, it is important to know the needs of users, and to be able to respond to these needs immediately, using the latest information and communication technologies, or by applying for various funds, participating in special projects. We need to find our potential users, try to gain and keep their trust, and those tasks cannot be performed by anyone else, but ourselves.

Keywords

users' training, library homepage, competitive knowledge, trouble-free medical attendance

A működés átgondolására kényszerítő körülmények

Az egészségügyben, a kórházak működésében évek óta tapasztalható forráshiány, ennek nehézségei munkájuk, feladataik ellátásának szinte teljes körű átgondolására kell, hogy készítse az orvosi könyvtárakat is. Az „önfeladás”, az adott helyzetbe való beletörődés helyett meg kell találnunk azokat a hatékony, professzionális módszereket, lehetőségeket, amelyekkel bizonyítani lehet, hogy az orvosok, nővérek szaktudásának milyensége meghatározó módon hat a betegellátás, a hozzá kapcsolódó oktatás, kutatás színvonalára.

E közlemény célja a Zala Megyei Kórház Egészségügyi Szakkönyvtár gyakorlati példái, tapasztalati alapján bemutatni, hogy adott körülmények között egy könyvtár hogyan tud a fenntartó kórház mindennapi tevékenységének szerves részévé válni. Ezzel együtt célunk egy olyan szemléletformálás is, aminek eredményeként minden érintettben, – szolgáltató könyvtárosban, felhasználó egészségügyi dolgozóban – egyre jobban tudatosul, hogy a betegellátás során megalapozott, jó döntéseket hozni csak megfelelő, bizonyítottan ellenőrzött ismeretek birtokában lehet. Mindenekelőtt ehhez kellenek a jó szakkönyvtárak, azok korszerű dokumentációs és információs szolgáltatásai.

Helyzetértékelés, kitörési pontok keresése, gyakorlati példák

Lehet, hogy a kórházak finanszírozási gondjaiból az átlagosnál többet éreznek az általuk fenntartott könyvtárak? Lehet, hogy az egyre nehezedő működési körülményeik közepette könyvtáraiknak a megmaradásért kell küzdeniük? Lehet, hogy nap, mint nap bizonyítaniuk kell, hogy biztonságos, minőségi betegellátás nem képzelhető el megfelelő szakirodalmi, illetve szakinformációs háttér nélkül?

A kérdések megválaszolásához elengedhetetlen, hogy szakkönyvtáraink újból és újból számba vegyék a már meglévő és fejleszthető lehetőségeiket, felmérjék fenntartó intézményük és vonzáskörzetének igényeit, majd kellő megalapozottsággal cselekedjenek. Tegyenek meg minden lehetőt azért, hogy a környezetükben dolgozó orvosok, szakdolgozók folyamatosan naprakész ismeretek, versenyképes tudás birtokában végezhesék munkájukat, miközben részt kell vállalniuk az egészségmegőrző, betegtájékoztató munkából is! Csökkenő költségvetés, az igényekhez nem igazítható állománygyarapítás, esetleg kisebb létszám mellett az előttünk álló célkitűzések változatlanok, feladataink egyre növekednek.

Próbálkozásaink számbavételét kezdjük egy közvetlenül a betegellátáshoz kapcsolódó szerkesztett linkgyűjteménnyel, a magyar nyelvű szakmai

irányelvekkel. 2013-ban összegyűjtöttük és szerkesztve elérhetővé tettük az intézménybe befogadott és gyakorolt – a szakmai kollégiumok által ajánlott valamennyi magyar nyelvű módszertani irányelvet, protokollt. Ennek alapján kórházunk munkatársai számára 23 szakterület idevonatkozó dokumentumai érhetőek el részben teljes szöveggel, részben a forrás pontos megjelölésével. Az Egészségügyi Szakkönyvtár portáljáról indulva – regisztrációval, elektronikusan, betűrendben – *Tudástár* menüpont → szakmai oldalak → *Módszertani levelek, Protokollok, Szakmai irányelvek* → *Minimumfeltételek* linkre kattintva, vagy a kórház intranet hálózatán a *Dokumentumtár, Irányelvek* menüpontot választva. Ezekre az alapokra építve a jövőben már „csak” a folyamatos frissítés, aktualizálás jelent újabb, ki nem kerülhető, fontos feladatot.

Országos projekthez kapcsolódva, ide vágó szerződés birtokában intézményünk részéről 2013-ban került feltöltésre a *Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT)*. Eredményül 24 vezető kórházi munkatárs – közülük 19 osztályvezető főorvos – tudományos munkássága, h-indexe vált „közkinccsé”. Az MTMT segítségével publikációikról, az azokra történt hivatkozásokról, az összesített impakt faktor értékekről hiteles kimutatás adható, bármely szakmai testületi kérésre, pályázaton való részvételre, dolgozó minősítésére, vagy „csak” dokumentálás céljából. További feladatunk a szükség szerinti frissítés, folyamatos aktualizálás, az újonnan felvett személyek regisztrálása, közleményeik rögzítése, hozzáférhetővé tétele. E téren minőségi változást, előre lépést jelent az MTA KIK tudományos közlemények REAL repozitóriumához való kapcsolódás, aminek következtében a Zala Megyei Kórház munkatársainak MTMT-ben szereplő publikációi az intézmény nevének keresztül, PDF formátumban, teljes szöveggel is elérhetőek lesznek. Az ide vonatkozó szerződéskötés, regisztráció folyamatban van. A munka a ki-nevezett adminisztrátor képzésével indul.

A Pécsi Tudományegyetem Általános Orvosi és Egészségtudományi Karának oktatókórházaként az akkreditációk megújítása az MTMT-vel való együttműködés, a könyvtár aktív részvétele nélkül szinte elképzelhetetlen.

Több mint tíz éve bevezetett, sokak által kedvelt elektronikus szolgáltatásunk a témafigyelés, tartalomszolgáltatás. Kezdetben a hetente érkező floppy-k tartalmát mentettük, és a meglévő felhasználói nevek, keresőképek alapján többnyire kinyomtattuk a legújabb találatokat. 2013. elején a Thomson Reuters-nél előfizetett *Current Contents Clinical Medicine, Current Contents Life Sciences* adatbázisok új, korszerűbb verziójára való áttérés is többletmunkát kívánt. Az új verzió bevezetése révén a korábban használt ftp-s változatot egy webes felületről elérhető online szolgáltatás követte. Az átállás során – mivel konvertálni nem lehetett – az új rendszerbe külön-

külön be kellett vinni minden érintett orvos nevét, a számukra releváns keresőképeket az e-mail címükkel együtt. Ezt követően már hétről hétre automatikusan kapják a találatokat. A könyvtáros feladata ez ügyben, hogy a rögzített igényeket félévente megújítsa, a különböző változásoknak megfelelően a szükséges adatkarbantartást elvégezze. Így még inkább felhasználóbaráttá, korszerűbbé, egyszerűbbé vált ez az aktív, igazán személyre szabott szolgáltatás.

Az idegen nyelvű, éppen megjelent, vagy megjelenés előtt álló új orvosi szakkönyvekről való rendszeres tájékoztatás is említést érdemel. A Prospero Könyvei Budapest Kft. közreműködésének köszönhetően a főorvosokat folyamatosan tájékoztatjuk szakterületük új idegen nyelvű kiadványairól az azokról szóló ismertető e-mail címükre való küldésével. Következésképp így már a szükséges ismeretek birtokában tehetik meg javaslatukat a számukra fontos dokumentum beszerzésére.

A könyvtárban működő *e-Magyarország* ponton keresztül – könyvtáros e-tanácsadó bevonásával – részesévé váltunk a *TÁMOP 2.1.2 Tudásod a jövőd!* Európai Uniós programnak. Ezzel segítettő a nevezett projekt célját, az idegen nyelvi és informatikai kompetenciák fejlesztését. Az eMagyarország pont révén a hozzánk látogató olvasók kettő új számítógéphez valamint egy multifunkciós nyomtatóhoz jutottak, miközben két a könyvtáros díjmentesen részt vehetett egy már meglévő diplomához kötött, vizsgával záruló e-tanácsadó képzésen.

Olvasóink erre fogékony jelentkezőiből, a velük való szorosabb, szervezetesebb együttműködés érdekében fennállásunk 50. évfordulóján – 2012-ben – tizenöt fővel megalapítottuk a „Könyvtárbarátok” körét. A tagok rendszeres tájékoztatást kapnak a könyvtár munkájáról, amit észrevételeikkel, javaslataikkal segíthetnek is. A folyamatos kapcsolattartásra nem csupán az alkalmankénti rendezvények, hanem egy külön levelezőlista (*levlista@zmkok.hu*) is rendelkezésre áll. Rendezvényeinkre próbálunk a tudományos munkavégzéssel, publikálás követelményeivel kapcsolatban új ismereteket nyújtó előadókat hívni, míg a levelező listán többnyire az orvostudomány új, érdekes felfedezéseiről tájékoztatunk. A kezdeti próbálkozások, tapogatózó lépések után talán nem ok nélkül reménykedünk e téren is munkánk hatékonyságának növekedésében.

Aligha lehet elég hangsúlyosan felhívni munkatársaink figyelmét a könyvtár nyújtotta lehetőségekre, biztatni őket információ és dokumentumszolgáltatásaink megismerésére, azok igénybevételére. Mindezek érdekében programsorozatot terveztünk: *Kérdésemre hol a válasz? A könyvtár helybe megy...* címmel. Szeretnénk, ha munkatársaink orvosi/ápolási szakmai dön-

téseikhez, szervezett képzésükhöz vagy önképzésükhöz, vagy csupán egy szakmai probléma keltette érdeklődés okán tudnák, mi módon forduljanak könyvtárunkhoz. (Tudják-e például, hogy nem csak az itt lévő állományhoz férhetnek hozzá, hanem létezik az úgynevezett könyvtárközi kölcsönzés? Ismerik-e, milyen adatok azonosítsanak egy dokumentumot, mit kell megadni, ha egy konkrét műre, közleményre van szükségük?) A nevezett program keretében a könyvtár munkatársai – előzetes egyeztetés alapján – PPT bemutatójukkal felkeresik a betegellátó osztályokat. A 45 perces tájékoztató alkalmával szó esik az Egészségügyi Szakkönyvtár funkciójáról, céljáról, szolgáltatástípusairól, működési körülményeiről, lehetőségeiről, néhány fontosabb egészségügyi adatbázis (PubMed, Magyar Orvosi Bibliográfia, MATARKA, és a saját könyvtári portál) használatáról, valamint a hallgatóságot érdeklő, helyben megfogalmazott kérdésekről, aktualitásokról. Ennek megvalósítása a gyógyítók, ápolók szoros időbeosztása, leterheltsége mellett nem mindig egyszerű, de mindkét fél közös szándéka alapján nem is reménytelen.

2014-ben – a Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Karának egyik oktatójával közösen „*Szakirodalom-kutatás napjainkban*” címmel akkreditált tanfolyamot szervezünk, amelynek elsődleges célcsoportjába kórházunk egészségügyi szakdolgozói tartoznak. Az öt foglalkozásból álló képzés célja a fontosabb magyar és angol nyelvű szakmai adatbázisok megismertetése, készségintű használata. Az ESZTT-től (Egészségügyi Szakképzési és Továbbképzési Tanács) 15 fős csoportra kérjük az akkreditációt, az alábbi témakörökre: Az EBP (Evidence Based Practice) alapelvei, szempontjai, gyakorlatban való alkalmazásuk. Az elektronikus irodalomkutatás eszközein belül szó esik az adatbázis-használati ismeretekről, hazai és külföldi online katalógusokról, a MOB (Magyar Orvosi Bibliográfia), a MATARKA, a PubMed, továbbá az Ebsco Medline használatáról, az Egészségügyi Szakkönyvtár portálját érintő ismeretekről. A 90 percesre tervezett foglalkozásokon az ismeretátadás formái közt frontális előadás, PPT és lehetőség szerint élő, interneten keresztül történő bemutató, számítógépes gyakorlat egyaránt szerepel. Maga a képzés írásbeli feladatlap kitöltésével és gyakorlati vizsgával zárul.

A „kitörési pontok”-ként megfogalmazott szolgáltatásaink közül még meg kell említeni a www.zmkok.hu webcímen található interaktív portálunkat, amit 2011. márciusi tesztperiódus óta csaknem 57 ezren keresték fel! Ha az Egészségügyi Szakportál jelen állapotát összevetjük a 2003-mas „*Minerva Project: A kulturális honlap minőségi követelményei*”-vel, akkor a következő megállapításokra juthatunk. Átláthatóság tekintetében a webcím utal a portál jellegére, a nyitó oldal egyértelműen tájékoztat annak működtetőjére, céljára, célcsoportjaira. A hatékony használatot külön a szakembereknek,

külön a laikusoknak szánt válogatott tartalmak, az egyes menüpontokhoz tartozó ismertető, a honlap oldaltérképe, a linkek közti könnyű navigálási lehetőség egyaránt segíti. A többnyelvűség még várat magára, miután az külön programozói fejlesztést, ezzel együtt járó külön pénzügyi ráfordítást igényel. A karbantartottság jegyében a tartalmi frissítésnél a *Könyvtári tagság, Tudástár ismeretanyaga* linkjei rendszeres, tervezett, kétheti felülvizsgálatot igényelnek, míg a *Rólunk* és a *Hírek* menüpontok információinak aktualizálása értelemszerűen a mindenkor adott eseményhez kapcsolódnak. Webcímünk egyaránt elérhető, megjeleníthető az Internet Explorer, Mozilla Firefox; Google Chrome böngésző programokkal csak úgy, mint mobil eszközökkel. A gyengénlátó verzió is külön programozói fejlesztést igényel, az ezzel járó költségek jelen körülmények között nem tervezhetők. A portál használata a széles sávú internet kapcsolattal nem rendelkezők számára is biztosított. Felhasználó-központúság érdekében a portál látogatói külön szolgáltatások elérése céljából regisztrálhatnak a nyitólapon, ahonnan közvetlen e-mailes kapcsolatba léphetnek a könyvtár munkatársaival. A *Rólunk* menüpont alatt a *Vélemények* linken keresztül kifejezhetik akár a portálra, akár a könyvtár más tevékenységére vonatkozó észrevételeiket, kívánalmakat. A *beszerzési javaslatok* linken keresztül kérhetik új könyvek megvásárlását. A visszajelzések megtételére – ezeken túl – egy központi e-mail is lehetőséget ad. Az interaktivitást, a felhasználókkal való kapcsolattartást a „*Kérdezd a...*” menüpont biztosítja. Külön lehet a könyvtárhoz, külön az orvoshoz kérdéseket intézni. A „*Kérdezd az orvost*” funkción belül külön kérdezhetnek a laikusok, döntésük szerint nyilvánosan vagy nem nyilvánosan. Ez esetben a kérdést a könyvtáros a megfelelő szakorvoshoz irányítja, aki néhány napon belül válaszol. Adott a lehetőség külön az orvos-orvos közti kommunikációra, az úgynevezett virtuális konzíliumra is. E funkciók kifejlesztése révén az adatbiztonság – tekintettel a kényes betegadatokra – teljes körűen garantált. Portálunk alkalomadtán fejlesztendő hiányossága az egynyelvűség. A portál jelen állapotában az átjárhatóság követelményének – a Z39.50 protokollal közös keresést biztosító – online katalógusok közvetlen elérése tesz eleget. Ezt a kört, egy új, *Elérhető* menüponttal bővítettük ahol is egyetlen kattintással a portál profiljába vágó további fontos további weboldalak érhetőek el. Ami pedig a jogkövetést illeti: Az Egészségügyi Szakportál az IQSYS Zrt., valamint annak, jogutódjának szellemi tulajdona. Minden ide vonatkozó fejlesztés kizárólag az ő közreműködésükkel lehetséges. A portálon található, vagy azon keresztül elérhető szakinformációk, tartalmak szerzői jogot nem sértenek, mivel azok eleve már nyilvánosak, mindenki által hozzáférhető, vagy külön regisztrációhoz kötöttek. A *Kérdezd az orvost!* funkciónál a felhasználó személyiségi jogai nem sérülnek, mivel bárki dönthet kérdésének, az arra kapott válaszána nyilvánosságáról. A rövid, közép- és hosszú távú megőrzés, archiválás megoldása még

előttünk álló, külön informatikai szakemberrel való egyeztetést kívánó feladat.

Ugyancsak a könyvtár által – kórházi informatikus közreműködésével – létrehozott *Tudományos Előadások és Közlemények Adattára (TEKA)* azért érdemel említést, mert itt kizárólag a saját intézmény munkatársainak tudományos munkái találhatók, visszakereshetők, részben teljes szövegű formában is. Karbantartása, folyamatos frissítése nem kevés időt, energiát igényel. A portál regisztrált látogatóinak ez is elérhető a *Tudástár* menüpont alatt.

Csupán érdekességként jegyezném meg, hogy az NIIF Programiroda révén 1998 januárjától – a kórház minden osztályát megelőzve, - az intézményben elsőként a könyvtár rendelkezett internetkapcsolattal.

Következtetések

Az orvosi könyvtárak jelen helyzetükből továbblépni, „életképességüket” igazolni csak olyan módon tudják, ha élnek a szakmát érintő pályázati lehetőségekkel, ha kapcsolódnak országos könyvtári/informatikai projektekhez, ha kellőképp ismerik a speciális, egyedi felhasználói igényeket, és képesek ezekre adekvát módon reagálni. Ha könyvtári/információs szolgáltatásaink a lehető leghitelesebb, legkorszerűbb elektronikus forrásokra, a még elérhető legkorszerűbb infokommunikációs technológiára épülnek. Elengedhetetlen, hogy a könyvtáros lépést tartson saját szakterületének fejlődésével, miközben megfelelő felhasználóképzéssel segíti olvasóinak az internet világában való önálló tájékozódását, a tudományos életben való aktív részvételét. Biztos, mindenütt eredményre vezető receptek nincsenek. A megújulás lehetőségeit mindenkinek saját magának kell felismernie, azokat valóra váltani. A felsorolt kitörési pontok megvalósításához a hit, az elszánás, a cselekvőképesség és a realitásokon alapuló vízió sem hiányozhat munkatársainkból.

Reméljük, hogy szakmai hitelességünk is hozzájárul, hogy terveinket, törekvéseinket el tudjuk fogadtatni fenntartóinkkal, hiszen szakkönyvtáraink csak így válhatnak a kórházak alapfunkcióját jelentő mindennapos betegellátás egyre inkább nélkülözhetetlen, szerves részévé.

Irodalomjegyzék

1. Beke G. Egy nyertes pályázat nyomán – Infrastruktúrafejlesztés a Zala Megyei Kórház szakkönyvtárában. Orvosi Könyvtárak, 2009; (2):8-9.
2. Beke G.: Könyvtári honlapból egészségügyi szakportál . Könyv, könyvtár, könyvtáros, 2011; 20. (8):21-27
3. Beke G., Schmidtné F. M.: Orvosi könyvtárak. Megtúrt kategóriából a nélkülözhetetlen státusba? = Könyv, könyvtár, könyvtáros. 2011; 20. (5): 21-26.
4. Beke G: Könyvtárbarátok Köre. Orvosi Könyvtárak 2013;10. (1): 5.
5. Borbély M: Digitális írástudás, digitális kompetenciák a statisztikai adatok tükrében TMT. 2013; 60 (3):120-127.
6. Burai I: A könyvtár mint információs rendszer. Könyv, könyvtár, könyvtáros 2013. 22.(2): 7-14
7. Dömsödi A: Az információs műveltségről alkotott nézetek. Könyvtári Figyelő 2011; 57. (1). 40-58
8. Győri K. Közönségkapcsolatok, kölcsönzés és könyvtárközi kölcsönzés a KSH Könyvtárában. TMT.2013; 60. (10):436-440.
9. Haffner R., Kapus E, Tömöry P. Szolgáltatásaink új irányai . TMT 2013; 60. (4): 154-160.
10. Horváth Z.A látható és a kooperatív könyvtármodell. Könyv, könyvtár, könyvtáros, 2013;;22.(1) :18- 33
11. Kollár I., Kurutzné K.M. Kutatási teljesítmények értékelésének támogatása a Magyar Tudományos Művek Tára segítségével. [Internet] <http://www.matud.iif.hu/2011/01/09.htm> (2014. február 25.)
12. Koltay T.Új generációk, új média, új írástudások. Könyvtári Figyelő. 2011; 57. (2):373- 381.
13. Sárpátki Á. Könyvtáros szakmai sztereotípiák és azok PR-vonatkozásai. TMT 2013; 60. (8)::331-345.
14. Sennyei P. A könyvtár változásainak négy trendje. Könyv, könyvtár, könyvtáros 2013; 22. (9): 3-5 .
15. Tóth M: Mobilizált könyvtári szolgáltatások. Könyv, könyvtár könyvtáros 2013; 22. (5):3-21.
16. 2003. Minerva Project: A kulturális honlap minőségi követelményei. [Internet]. <http://mek.oszk.hu/minerva/html/dok/kulthonlapminkov.htm> (2014. február 25.)

ORVOSTÖRTÉNET

Dr. Kónya Bertalan belgyógyász szakfőorvos emlékezete

Bede Józsefné

bedegy@gmail.com

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház

Dr. Kállay Rudolf Orvostudományi

Szakkönyvtár és Közművelődési Gyűjtemény

Absztrakt

A cukorbetegség egy életen át tartó folyamatos gondozást igényelnek, melyet személyükre kell szabni. E gondolat alapján teremtette meg a mai szervezett diabetes gondozásnak az alapjait a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórházban, a 100 éve született Dr. Kónya Bertalan.

Kulcsszavak

orvostörténet, diabétesz, genetika, cukorgondozás

In memoriam of Dr. Bertalan Kónya, senior internist

Summary

Diabetics need a lifelong care which should be personalized. Based on this idea, the modern, organized diabetes care services were founded in the hospitals and the academic hospital of the county Szabolcs-Szatmár-Bereg by Dr Bertalan Kónya who was born 100 years ago.

Keywords:

medical history, diabetes, genetics, diabetes care

Korunk orvostudományának szédületes fejlődése a legmélyebb információt és felismerést is gyorsan mulandóvá változtatja. Ezért van különös jelentősége azon orvosok munkájának, akikről száz év elteltével is azt mondhatjuk, hozzájárultak ennek a gyorsan változó, modern orvostudománynak a fejlődéséhez.

Ilyen fontossággal bír Dr. Kónya Bertalan¹ főorvos munkássága is,” *...Úttörő tevékenységét nagyra becsüljük, nagyszerű elődünknek tartjuk. Intézményünkben - a mai szervezett diabetes gondozásban, amely csaknem egyedülállóan tág területet ölel fel - az ő munkája is benne van...*”
(1)

1. ábra Dr. Kónya Bertalan

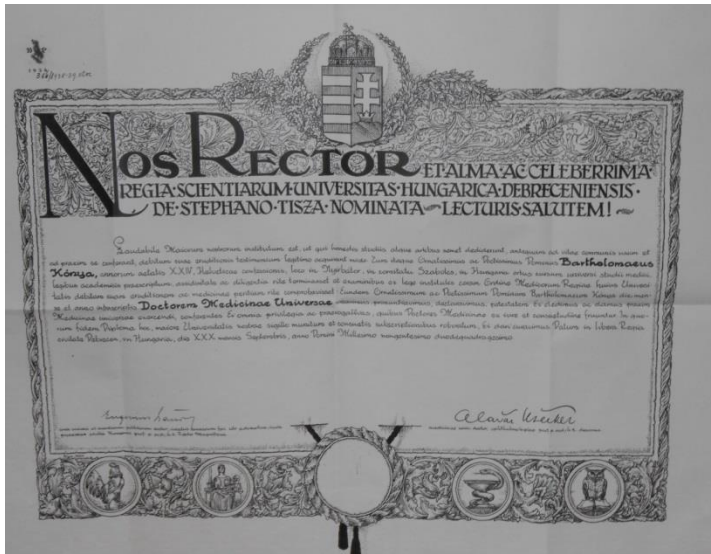

2. ábra Nagykovácsi Állami Szabolcs Vezér Realgimnázium végzett növendékei 1931-32

1914. január 24-én született Nyírbátorban. Édesapja Kónya Albert Nyírbátorban fűszer és gyarmatáru kereskedő volt egy apró boltban. Édesanyját 4 éves korában vesztette el. Szerény körülmények között nőtt fel, taníttatását a református egyház is támogatta. A Nagykovácsi Szabolcs Vezér Gimnáziumban érettségizett kiváló eredménnyel.²

¹ A fotó eredeti példánya a családtagok tulajdonában, digitalizált másolata a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház Dr. Kállay Rudolf Orvostudományi Szakkönyvtár és Közművelődési Gyűjteményében.

² Az érettségi tabló a megtalálható a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház Dr. Kállay Rudolf Orvostudományi Szakkönyvtár és Közművelődési Gyűjteményében

3. ábra Orvosi diploma, 1938.

1932-ben felvételt nyert a Debreceni Orvostudományi Egyetemre. Az egyetemi évek alatt is szegényesek voltak körülményei, de kitűnően tanult. 1938-ban szerzett orvosi diplomát.³

Teljesítményére felfigyelt a Debreceni Egyetem Belklinikájának híres professzora, Fornet Béla is, aki szeretne volna gyakorló orvosként foglalkoztatni.

Fiatal orvosként a debreceni Bőrklubnál, a Nyíregyházi Megyei Kórház sebészeti osztályán, ezután pedig, a debreceni Honvéd Kórházban dolgozott. 1944-től a nagyváradi Állami Kórház belgyógyászatára került, ahol 1944-től osztályvezető főorvosként tevékenykedett.

1945-ben belgyógyászati szakképesítést szerzett. Egy életre szóló tudással ajándékozta meg a kórházban gyakorlatot végző II-IV. évfolyamra járókat. Egyszerűen és érthetően magyarázta a belgyógyászat alapvonalait, tanított kopogtatni és hallgatózni, ami messze hasznosabb volt, mint az egyetemi kötelező gyakorlat.

Így ír erről megemlékező levelében Csanda Endre professzor:

„Egyike azon mestereimnek, akinek tanításaira kilencvenéves fejjel is hálásan gondolok.

1942 nyarán, mint budapesti diák, rendszeresen bejártam a nagyváradi 1. sz. kórház belgyógyászati osztályára. Rajtam kívül velem egykorú, kolozsvári orvosegyetemen tanuló diáktársak is részt vettek ebben az önkéntesen vállalt képzésben, amit Kónya doktor, az osztályon legkisebb rangban dolgozó orvos tartott nekünk. Olyan élvezetesen tanított, nemcsak a belgyógyászat mesterségéről, hanem arra is, hogyan viselkedjünk a betegekkel, hogyan tartsunk

³ Az Orvosi diploma megtalálható a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház Dr. Kállay Rudolf Orvostudományi Szakkönyvtár és Közművelődési Gyűjteményében

fenn olyan jó hangulatú közösségi légkört, ami számunkra a munkát élvezetessé tette.

Jó hangulatú, jó humorú, mindenkivel kedves ember volt. Megszerettette velünk a kopogtatással és hallgatózással együtt járó belgyógyászati vizsgálatot, aminek különösen akkor vettem hasznát, amikor a háború vége felé meghúzódtam egy tanyán és semmilyen eszköz nem állt rendelkezésemre a vizsgálatokhoz.

Ezt a tudást meg sem közelítette az, amit abban az időben a „cselédkönyvés”-nek hívott gyakorlaton, a budapesti belklinikán nyújtottak. Hasonló véleménnyel voltak a kolozsvári diáktársak is. Oktatói munkámban példaképnek tekintettem és igyekeztem követni.” (2)

1947 júniusától Nyíregyházán élt, 1948-tól pedig, az „Erzsébet Kórház” rendelőintézetében dolgozott.

„... Másfél évi munkanéküliség után a rendelőintézetben nyertem elhelyezést és 1948. december 1- e óta dolgozom itt” – írta visszaemlékezve. (3)

Nyíregyházára kerülésekor apósa segítségével jó és korszerű magánrendelőt nyitott. A modern rendelőben röntgen, EKG készülék, komplett laboratóriumi felszerelés segítette a vizsgálatban. Gyógyító munkája során nagyon sok beteggel foglalkozott. Olyan is előfordult, hogy a betegek nem volt pénze gyógyszerre és a főorvos úr adott pénzt a betegeknek. A gyógyító munkája során nagy megbecsülés övezte, az emberek szerették és jó hírét vitték.

„... Mindig nagy örömet okozott, ha vele vagy családjával kapcsolatba kerülhettem, oly szeretetreméltó ember volt...” (2)

A református gyülekezet presbitere volt. Négy gyermeket nevelt fel becsülettel, tisztességgel, munkája során vagyont nem szerzett. Egyik gyermekének sem vett lakást, autót, de összegyűjtötte betegei szeretetét, megbecsülését.

1960-ban ő szervezte meg a cukorbeteg-gondozót Nyíregyházán, annak volt vezető főorvosa évtizedeken át. Az országban az elsőként, vagy a legelsők között teremtette meg ezt a gondozót. Akkor még nem volt elfogadott, hogy a cukorbetegek egy életen át tartó folyamatos gondozást igényelnek, melyet személyükre kell szabni.

Kivételes tehetségét és tudományos munkáját igazolja az 1967-ben az Orvosi Hetilapban megjelent kiváló tanulmánya „A diabetes és az utódok” címmel.

Dr. Fazekas Árpád Gyermekgyógyással kutatta a cukorbetegség öröklődését, mellyel akkoriban nagyon keveset és kevesen foglalkoztak. „...Ma már egyértelműen elfogadott, hogy a diabetes recessive öröklődő megbetegedés...” vallották mindketten. (4)

4. ábra Arany és Gyémánt díszoklevél átvétele

1988-ban vehette át aranydiplomáját, majd a gyémántdiplomát is megkapta⁴. 1996-ban hunyt el.

„...Úttörő tevékenységét nagyra becsüljük, nagyszerű elődünknek tartjuk. Intézményünkben, – a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórházban – a mai szervezett diabetes gondozásban, amely csaknem egyedülállóan tág területet ölel fel, az ő munkája is benne van...” (1)

A cukorbetegség öröklődésének kutatásával utódai is elkezdtek később foglalkozni. Nyíregyházán 2001-től, az országban elsőként foglalkoznak az ún. monogénes diabetes öröklésével, kezelésével, de országos centrum is

alakult.

Napjainkban is egyre több a cukorbeteg, egyre többet kell foglalkozni gondozásukkal, melyet Angeli már 1966-ban kifejtett a cukorbetegjeink ellátásának problémáiról szóló véleményében:

“...Ez a munka nem lehet ma már egy szakrendelés része, miután egész embert, diabetológust kíván, akinek a belgyógyászat művelésén kívül szervezési, preventív és tanácsadó feladatai, sőt gyermekgyógyászati és terhesgondozási tennivalói is vannak. Az élet egyébként már maga – ha kisebb és különböző formákban is – létrehozta ezeket a rendeléseket...” (5)

⁴ A fotó eredeti példánya a családtagok tulajdonában, digitalizált másolata a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház Dr. Kállay Rudolf Orvostudományi Szakkönyvtár és Közművelődési Gyűjteményében.

Irodalomjegyzék:

1. Gaál Zs.: Emlékezés Dr. Kónya Bertalanra. [Nyíregyháza], 2014.01.24.
2. Csanda E.: Dr. Kónya Bertalan: levél [Nyíregyháza], 2014.01.24
3. Kónya B.: Önéletrajz. [Nyíregyháza], 1975. július 4.
4. Fazekas Á., Kónya B.: A diabetes és az utódok. Orvosi Hetilap, 1967,108, 2320-2323.
5. Angeli I.: A cukorbetegség gondozásáról. Orvosi Hetilap, 1966, 107, 90 - 91.
6. Angeli I.: Somogy Megye diabetes-morbiditása. Orvosi Hetilap, 1966, 107, 2276 – 2278.
7. Fazekas Á., Könczöl D.: Szabolcs-Szatmár Megyei Tanács Jósa András Kórházának Évkönyve fennállásának 70. évfordulója alkalmából:1899-1969 Nyíregyháza, 1969.
8. Kónya B.: Adatok a megye cukorbetegének helyzetéhez. Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. 7(3), 29-35.

MOKSZ könyvtárak

Éves jelentés a Szövetség 2013-as munkájáról

A MOKSZ 2013-as évben történt eseményeiről, rendezvényeiről, céljairól, illetve a szervezet tagjainak munkájáról az alábbiakban számolunk be.

A szervezet alakulása

A MOKSZ 2013-ban 46 fizető tagot tartott számon. 2013. év elején 55 számla került kiküldésre a tagoknak. 46 intézmény fizette be a tagsági díjat. Az egyetemek egyetemenként 1-1 egy tagnak számítanak, 7 szervezeti egység nem jelzett vissza, 2 intézmény nem kíván tag lenni.

MOKSZ elnök: *Dr. Vasas Livia*. Elnökségi tagok: *Beke Gabriella, Deák Valéria, Erdeiné Törőcsik Katalin, Hován Lászlóné, Nyíri Éva, Dr. Palotai Mária, Wolf György*.

Elnökségi ülések

2013. május 24-én került sor a tavaszi vezetőségi ülésre.

Első napirendi pontként megbeszélésre került a MOKSZ nyilvántartás.

Második napirendi pontként szó volt az Orvosi Könyvtárak folyóirat következő számának tartalmáról, valamint a lap jövőjéről melyben tervbe került a folyóirat nyilvántartásba vétele a Nemzeti Média-és Hírközlési Hatóságnál (mely 2013. július 22-én megvalósult).

Sor került az ISIM konferencia 2013-as programtervezetének ismertetésére is. Említésre került a MOKSZ honlap aktualizálása, valamint, hogy Deák Valéria új tag felvétele ügyében felkeresi a Korányi Könyvtár munkatársát.

2013 decemberében Mózes Márta végleg nyugdíjba vonult. 2014. óta nem könyvtárosi végzettségű megbízott könyvtáros látja el egyéb teendők mellett a könyvtárosi munkát.

2013. december 13-án került sor az évváró vezetőségi értekezletre.

Első napirendi pontként az Orvosi Könyvtárakkal kapcsolatban elhangzott, hogy a folyóirat gondozását Margittai Zsuzsa helyett Batiz Judit vette át. Megvitatták az elnökségi tagok, hogy a tudományos cikkek hiányoznak a lapból, de szükség lenne ezekre (például elemzésekre az MTMT-vel kapcsolatban).

Második napirendi pontként az ISIM konferenciával kapcsolatban Beke Gabriella javasolta előadónak Dr. Meskó Bertalan jövőkutatót. Erdeiné Törőcsik Katalin ötlete, hogy külföldi előadók a saját egészségügyükről és orvosi könyvtáraikról tartsanak előadást, ezekből cikkeket is lehetne kérni.

Harmadik napirendi pontként a nyilvántartás frissítésével kapcsolatban elhangzott, hogy az orvosképző egyetemeken esetében az SE Központi Könyvtára vállalja az adatok naprakészre hozását. Dr. Palotai Mária a GYEMSZI-s könyvtárak, könyvtárosok adatait fogja frissíteni.

A negyedik, utolsó napirendi pontban megvitatták, hogy jövőre lejár a vezetőség mandátuma, jelölő bizottság tagjaira kell majd javaslatot tenni. Elnök asszony javaslata, hogy a kórházszövetséghez hasonlóan egyszerre három elnök dolgozhatna közösen (a volt, a jelenlegi, és a következő időszak elnöke).

Közgyűlés

Az Informatio Scientifica – Informatio Medicata utolsó napján, 2013. szeptember 27-én a Balassi Bálint Intézetben tartotta éves közgyűlését a Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetsége. Vasas Livia beszámolt a MOKSZ éves eseményeiről, majd Erdeiné Törőcsik Katalin tájékoztatta a jelenlévőket az Ellenőrző Bizottság munkájáról. Elnök asszony örömmel jelentette be, hogy a Nemzeti média- és Hírközlési Hatóság Hivatala nyilvántartásba vette az Orvosi Könyvtárak/Medical Libraries elnevezésű sajtóterméket. A közgyűlés végén az elnök 43 évfordulós kollégát köszöntött, (24-et a vidéki kórházak könyvtáraiból és 19-et a budapesti kórházak illetve intézetek könyvtáraiból), és MOKSZ emlékéremmel tüntetett ki négy könyvtárost.

Továbbiak

- 2013 decemberében Tóth Beáta a Hári Mária Könyvtár (Pető András Intézet könyvtára) vezetője másik munkahelyre ment és továbbiakban egyelőre Gulyásné Szekeres Judit foglalkozik a könyvtár ügyeivel
- 2013 augusztusában Elnök asszony az EMMI könyvtári referensével, Antal Istvánnal levelezést folytatott a könyvtári stratégia előkészítéséhez szükséges szakmai vitaanyag ügyében, melyről tájékoztatta a vezetőség tagjait is illetve véleményezést kért.
- 2013 júliusában Az Orvosi Könyvtárak nyilvántartásba került a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóságnál.
- 2013 júliusában MKE vándorgyűlés Egerben

- 2013 áprilisában pályázatot nyújtott be a MOKSZ az NKA felé az ISIM konferenciához

Kitüntetések

Szeptember 27-én, a MOKSZ közgyűlésen a szövetség emléklappal és ajándékkal köszöntötte azt a 43 kollégát, akik ebben az évben jubiláltak a könyvtárosi pályán eltöltött éveikkel.

- 5 éve: Kiss Annamária és Skultéti Attila SE Központi Könyvtár, Jakab Georgina Somogy Megyei Kaposi Mór Oktató Kórház –Kaposvár
- 10 éve: Tampu Ferenc SE Egészségtudományi Kar Könyvtár, Görög Edit és Rácz Ildikó DEENK Kenézy Élettudományi Könyvtár - Debrecen
- 15 éve: Major Éva Sopron Megyei Jogú Város Erzsébet Kórház Könyvtára – Sopron, Szabiányin Lászlóné SE TF Könyvtár, Csepely - Hegedüs Anita SE TF Könyvtár, Horváth Ákos SE TF Könyvtár Bajnai Csilla és Kériné Tornyai Katalin DEENK Kenézy Élettudományi Könyvtár – Debrecen, Genczinger Ildikó és Marton Györgyi SZTE Klebelsberg Könyvtár, Szeged
- 20 éve: Enyedi Gabriella B. A. Z. M. Kórház Könyvtár-Miskolc, Veszprémi Károlyné Petz Aladár Megyei Oktató Kórház Könyvtár- Győr, Parcsami Gáborné SE Pszichiatriai Klinika Könyvtár, Markács Rózsa SE Biofizikai és Sugárbiológiai Intézet, Könyvtár, Égerháziné Németi Ibolya és Fejes Erika DEENK Kenézy Élettudományi Könyvtár – Debrecen, Móritzné Simon Annamária Pécsi Egyetem Központi Könyvtár, Pécs, Szabóné Simon Bea PTE Egészségtudományi Kar, Zalaegerszegi Képzési Központ Könyvtár
- 25 éve: Bóczán Andrásné Kaposi Mór Oktató Kórház Orvosi Könyvtár – Mosdós, Ary Sándorné Területi Kórház Könyvtár, Mátészalka, Vida Andrea SZTE ÁOK Sebészeti Klinika, Könyvtár- Szeged, Domján Erzsébet PTE Egészségtudományi Kar, Zalaegerszegi Képzési Központ Könyvtár
- 30 éve: Balázné Balogh Ildikó Fővárosi Önkormányzat Péterfy utcai Kórház-Rendelő és Baleseti Könyvtár, Zlinszky Zsuzsanna Fővárosi Önkormányzat Egyesített Szent István és Szent László Kórház Könyvtár, Grimmné Ács Ildikó Országos Orvosi Rehabilitációs Intézet Könyvtár Kocsisné Török Katalin Hetényi Kórház Könyvtár Szolnok
- 35 éve: Deák Valéria Országos Onkológiai Intézet Könyvtár, Fehér Éva Kanizsai Dorottya Kórház Könyvtára- Nagykanizsa, Ortutayné dr. Léces Melinda SE TF Könyvtár, Martos Veronika Pécsi Egyetemi Könyvtár- Pécs
- 40 éve: Szepesváriné Grundik Zsuzsa Miskolci Semmelweis Ignác Eü. Központ és Okt. Kórház – Miskolc, Pappné Géczy Magdolna Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Kórház Könyvtár – Kecskemét, Jehoda Imola SE Egészségtudományi Kar

- 45 éve: Papp Istvánné Gottsegen György Országos Kardiológiai Intézet Könyvtár, Dr. Vasas Livia SE Központi Könyvtár, Huttkay Emőke SE Radiológiai és Onkoterápiás Intézet Könyvtár, Nagy Istvánné SZTE Klebelsberg Könyvtár – Szeged, Hován Lászlóné Országos Idegtudományi Intézet Könyvtár

Továbbá 4 fő részesült a MOKSZ Emlékérem díjban: Fehér Éva (Kanizsai Dorottya Kórház Könyvtár, Nagykanizsa), Zlinszky Zsuzsa (Egyesített Szent István és Szent László Kórház Könyvtár), Robotkáné Sütő Kata (Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház) és Dr. Hulesch Helga (Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár).

Mindannyian emléklapot és ajándékot kaptak, a távollevőknek is el lett juttatva a jutalom.

Rendezvények

Informatio Scientifica – Informatio Medicata 2013

Az Informatio Scientifica – Informatio Medicata nemzetközi konferenciát 2013-ban 10. alkalommal rendezte meg az Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiuma, a Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetsége és a Semmelweis Egyetem Központi Könyvtára. Az elmúlt egy évtized, a könyvtárügyet is nagyban érintő változásai okán az idei konferencia központi témája a jövő kutatási irányainak bemutatása (progress and plans for the future). Plenáris ülésein felszólaltak a hazai orvosképző egyetemek vezető tisztségviselői, valamint a szakma elismert szakemberei.

Szeptember 25-én, a konferencia ún. 0. napján a Semmelweis Egyetem Központi Könyvtárában a látogatók workshopokon vehettek részt, valamint ezen a napon zajlott a nyugállományú kollégák éves találkozója is. A délutáni welcome fogadás után komolyzenei koncert zárta a napot a Semmelweis Szalonban. 26-án, csütörtökön, a Balassi Intézetben vette kezdetét a 2 napos szakmai kiállítás, melynek során a látogatók hasznos információkra tehetek szert a könyvkiadók, tartalomszolgáltatók standjainál. 2013-ben 5 magyar és 8 külföldi kiállító mutatkozott be a konferencián.

A csütörtöki és pénteki napot plenáris ülés nyitotta meg, melyen előadást tartottak a szakma legrangosabb képviselői, valamint a Semmelweis Egyetem, a Pécsi Tudományegyetem, a Szegedi Tudományegyetem és a Debreceni Egyetem vezető tisztségviselői. A két nap során 3 szekcióülésen és további workshopokon vehettek részt az érdeklődők, valamint a szakmai kiállításon túl sor került a kiállítók 1-1 prezentáció keretében való bemutatkozására is. Az első nap tudományos programjait zenei műsor és gálavacsora zárta.

Idén is, mintegy 400 látogató vett részt az eseményen, köztük, könyvtárosok, orvosok, PhD hallgatók és érdeklődő szakmabeliek. A konferencia helyszínül választott, a már korábbi években is jól bevált Balassi Intézet helyiségeinek finanszírozását az NKA pályázat útján elnyert egyszeri, vissza nem térítendő 701.000 forintos támogatás tette lehetővé

Workshopok, tréningek

2013-ban is több alkalommal szerveztünk workshopokat és tréningeket, melyek nagy népszerűségnek örvendenek az orvosi könyvtárosok körében. Olyan napi szinten alkalmazható, gyakorlati tudnivalókra hívják fel a figyelmet, mint a különböző adatbázisokban rejlő lehetőségek kiaknázása, a hatékony keresés, mellyel a könyvtárosok hatékonyan tudják segíteni a kórházak, orvosok és egyetemi dolgozók munkáját. 2013-ban az alábbi workshopok, tréningek valósultak meg:

- **Thomson Reuters workshop:** „Haladó eszközök a Web of Science-ben” (2013. március 20. Semmelweis Egyetem Központi Könyvtár)
- **Elsevier workshopok:** Reaxys, Scopus tréningek (2013. május 23. Semmelweis Egyetem Szerves Vegytani Intézet, ill. Központi Könyvtár)
- **Thomson Reuters workshopok:** EndNote X6, ResearcherID, Data Citation Index tréningek (2013. május 27. Semmelweis Egyetem Központi Könyvtár)
- **ProQuest workshop:** „Getting the best out of ProQuest Hospital Collection and ProQuest Dissertations & Thesis, a hands on session” (Informatio Scientifica – Informatio Medicata konferencia, 2013. szeptember 25. Semmelweis Egyetem Központi Könyvtár)
- **Springer workshop:** „From print to e-Springer e-Book Update” (Informatio Scientifica – Informatio Medicata konferencia, 2013. szeptember 25. Semmelweis Egyetem Központi Könyvtár)
- **Ovid Technologies workshop:** „Wolters Kluwer Health: Bibliographic databases reloaded – What future for MEDLINE and its peers?” (Informatio Scientifica – Informatio Medicata konferencia, 2013. szeptember 26. Balassi Intézet)
- **Elsevier workshop:** „Management, Evaluation and Promotion of Research Performance. Implementation of Research Performance Systems utilizing EU Structural Funds” (Informatio Scientifica – Informatio Medicata konferencia, 2013. szeptember 27. Balassi Intézet)
- **Minerva-EBSCO workshop:** „EBSCO Discovery Service és EBSCO e-könyvek az olvasó és a könyvtáros szempontjából” (Informatio Scientifica – Informatio Medicata konferencia, 2013. szeptember 27. Balassi Intézet)

Részvételek szakmai gyűléseken, kongresszusokon

A könyvtártudomány hazai és nemzetközi konferenciáin, kongresszusain 2013-ban is szép számmal képviselték magukat a MOKSZ könyvtárosai, hiszen fontos figyelemmel kísérni mind a magyar, mind a külföldi trendeket. Ennek érdekében szerveztünk szakmai utakat és előadásokkal vettünk részt számos szakmai gyűlésen.

Az alábbi előadások, közlemények, tanulmányi utak zajlottak 2013-ban. A tanulmányutak a munkáltató anyagai hozzájárulásával történtek:

- **Áncsán Gizella:** MTMT feladatok és eredmények a Semmelweis Egyetem Központi Könyvtára közreműködésével (előadás). „60 éves az Országos Egészségtudományi Szakkönyvtár” szakmai nap. Budapest, 2013. október 16. GYEMSZI
- **Csajbók E, Berhidi A, Vasas L:** Citation analysis of some Hungarian medical journals compared with Italian and international Open Access medical journals between 2007-2011 - Based on Web of Science, SciVerse Scopus databases and different bibliometrics indicators and tools. In: Katsirikou A (szerk.): QQML 2013 Book of Abstracts: Qualitative and quantitative methods in Libraries International Conference. Roma: ISAST: International Society for the Advancement of Science and Technology, 2013. p. 42.
- **Kiss Annamária:** Útkeresés a tudás szabad áramlásáért - a különböző kiadók megoldásai a folyóiratok nyílt hozzáférésehez (előadás). MKE 45. Vándorgyűlése. Eger, 2013. július. 19.
- **Kiss Annamária:** Útkeresés a tudás szabad áramlásáért - a különböző kiadók megoldásai a folyóiratok nyílt hozzáférésehez (előadás). A nyílt hozzáférés csütörtöke. Budapest, 2013. október 24.
- **Qualitative and Quantitative Methods in Libraries (QQML2013)** – Róma, Olaszország, 2013. június 3-11. A konferencia helyszíne: „La Sapienza” Egyetem (Gazdasági Kar), Róma, Olaszország Részt vettek: *Berhidi Anna, Csajbók Edit*
- **From Medicine to Bionics** – nemzetközi PhD konferencia, Budapest, 2013. június 13-15. A konferencia helyszíne: Hotel Novotel Budapest Centrum Részt vettek: *Berhidi Anna, Csajbók Edit, Margittai Zsuzsa, Szluka Zoltán, Vasas Lívía*
- **International Society of Scientometrics and Informetrics (ISSI2013)**, 2013. július 15-19. A konferencia helyszíne: Universität Wien, Universitätsring 1, Bécs, Ausztria Részt vett: *Berhidi Anna*
- **Magyar Könyvtárosok Egyesülete 45. Vándorgyűlése** – Eger, 2013. július 18-20. A konferencia helyszíne: Eszterházy Károly Főiskola, Eger Részt vettek: *Áncsán Gizella, Kiss Annamária, Kovács Beatrix, Magyar Zsoltné, Margittai Zsuzsa, Palotai Mária, Taga Márta, Triebel Brigitta, Vasas Lívía*

- **Association for Medical Education in Europe (AMEE) Conference** –Prága, Csehország, 2013. augusztus 24-28. A konferencia helyszíne: Prague Congress Centre, Csehország Részt vett: *Kiss Annamária*
- **European Summer School for Scientometrics (ESSS2013)** – Berlin, Németország, 2013. szeptember 8-13. A nyári iskola/konferencia helyszíne: Humboldt University, Berlin, Németország Részt vett: *Csajbók Edit*

Az elnökség tagjai rendszeresen részt vettek a társ szakmai szervezetek (MKE, IKSZ, Matarka, Publika Magyar Könyvtári Kör) közgyűlésein és szakmai programjain.

2014. évi célkitűzések

- A MOKSZ honlapjának tartalmi gondozása,
- Az Orvosi Könyvtárak című lap színvonalának emelése
- Informatio Scientifica – Informatio Medicata 2014 évi konferencia méltó színvonalas szakmai program megvalósítása
- Stratégiai terv készítése. A jövőkép elfogadtatása a GYEMSZI-vel és a Kórházszövetséggel. Meghatározni a jövő kórházi információs központjának feladatait, körvonalazva a célkitűzéseket, technikai és személyi feltételeket stb.
- Továbbképzések, (online) tréningek szervezése a MOKSZ könyvtárosai számára az adatbázisok szakszerű és hatékony kezelése érdekében, valamint az internet tudományos használatának kérdéseiről
- MOKSZ nyilvántartás aktualizálása a szeptemberi közgyűlés alkalmával

Szerzői útmutató

Az Orvosi Könyvtárak folyóirat célja aktuális orvosi könyvtárosi, könyvtár-szakmai és egészségügyi témájú információk közzétevése. Ezen belül megjelen-tet eredeti és összefoglaló közleményeket, beszámolókat, híradást ad szak-mai képzési lehetőségekről, úti jelentéseket, MOKSZ tagkönyvtárakat érintő híreket közöl, valamint az orvos és könyvtáros szakma képző intézményei-nek hallgatói számára publikálási lehetőséget biztosít, közli a hallgatók írá-sait, illetve azok kivonatát. A kéziratok elbírálásának, illetve elfogadásának joga a szerkesztőséget illeti. Az eredeti közlemények és az orvostörténet rovatokban megjelent közlemények elbírálása peer-review rendszerben történik, külső bírálók jóváhagyásával.

Kéziratok beküldése: a kéziratokat a szerkesztőség a *titkarsag@lib.sote.hu* e-mail címen fogadja. Az eredeti közlemények Orvosi Könyvtárakban való publikálásának feltétele, hogy a cikk korábban még nem jelent meg és az Orvosi Könyvtárakhoz való benyújtással egy időben máshova még nem ke-rült beadásra, valamint a kézirat benyújtását valamennyi szerző jóváhagyta és a közlemény a Helsinki deklaráció (1975, revízió 2008) előírásainak megfelel.

Az eredeti közlemények szerkezete: címdalton magyar és angol nyelvű cím, szerző (k) neve és munkahelye (i) (a szerző neve mellett felső indexszel jelölve); magyar és angol nyelvű összefoglaló max. 80-80 szó ter-jedelemben, megfogalmazásában a közlemény lényegét megragadó és an-nak szerkezetét követő; magyar és angol nyelvű kulcsszavak (max. 4-4); rö-vidítések jegyzéke (angol nyelvű rövidítések lehetőség szerinti lefordításá-val); szöveg (bevezetés, cél, módszer, eredmények, discussio/megbeszélés); irodalomjegyzék (Vancouver/ICMJE stílus); táblázatok, ábrák; táblázatok és ábrák jegyzéke; levelező szerző elérhetősége.

Példák irodalomjegyzék formázására:

1. Birtalan Gy. A 2450 éves Hippokratész. *Orv Hetil.* 1990; 131(18): 981-983.
2. Palastanga N, Field D, Soames R. *Anatomy and human movement. Structure and function.* Edinburg: Butterworth-Heinemann, 2002. 677 p.
3. Strausz J. A bronchoscop szerepe a légutak nyitva tartásában. In: Péntes I, Lorx A. (szerk.). *A lélegeztetés elmélete és gyakorlata.* Budapest: Medicina, 2004. p. 665-669.
4. Kiss E. Tudástársadalom, globalizáció, actorok. INCO [Internet]. <http://www.inco.hu/inco11/global/cikk0h.htm> (2014.02.25.)

A Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetségének negyedévenként megjelenő hivatalos lapja
Kiadja: Semmelweis Egyetem

ISSN 2061-036X (Nyomtatott)
<http://lib.semmelweis.hu/moksz/orvosik.htm>
ISSN 2061-0378 (Online)

Lapigazgató

Dr. Vasas Lívía MOKSZ elnök PhD
e-mail: lvasas@lib.sote.hu

Főszerkesztő:

Batiz Judit
e-mail: jbatiz@lib.sote.hu

A MOKSZ és az Orvosi Könyvtárak szerkesztőségének címe

1088, Budapest, Mikszáth Kálmán tér 5.
Tel: +36 1 317-5030, Fax: +36 1 317-1048
<http://lib.semmelweis.hu>
Adószám: 18230082-1-42
Megjelenik 300 példányban